BIBLIJSKE LEKCIJE

Primajte moju pouku, a ne srebro, i znanje radije negoli birano zlato. Izr. 8:10

VUKA, HRVATSKA, 25. SRPANJ, 2026.

MATO TOKIĆ

APOSTOL NEZNABOŽACA – USTRAJNOST U VJERI KRISTOVOJ

Naše zadnje proučavanje smo završili s događajima u Antiohiji, glavnom gradu Sirije. Silno djelo propovijedanja evanđelja je dovelo do toga da su upravo u ovom gradu po prvu put Kristovi učenici nazvani kršćanima. Vođe ovog djela u Antiohiji su bili Pavao i Barnaba. Ukratko smo vidjeli i što točno znači nositi titulu Kristovog učenika, titulu kršćanina. Razmatrajući Pavlovo iskustvo, malo smo se upoznali s kršćanskim putem kojim treba ići svaki kršćanin. Stoga ćemo nastaviti razmatranje Pavlovog kršćanskog puta, jer put kojim je Pavao išao je bio put kojim je išao naš Spasitelj dok je bio na zemlji i kojim treba ići svaki istinski kršćanin.

Pošto je Bog uspješno oformio zajednicu u Antiohiji, Pavlov posao na djelu širenja evanđelja poganima se morao nastaviti. O nastavku Pavlovog kršćanskog puta čitamo: „**A dok su jednom vršili službu Gospodnju i postili, reče Duh Sveti: »Hajde, odvojite mi i Barnabu i Savla za djelo na koje sam ih pozvao.« Tada su ih, pošto postiše i pomoliše se i položiše na njih ruke, otpustili. Tako oni, *poslani od Duha Svetoga*, siđoše u Seleuciju, a odande odjedriše na Cipar. (Djela 13:2-4)** Kao što vidimo, Krist je preko svog Duha pozvao Pavla na njegovo prvo misionarsko putovanje. Nakon obavljenog Božjeg djela u Antiohiji, Isus je Pavla poslao dalje pio svijetu da propovijeda evanđelje. Prvo mjesto koje su posjetili Pavao i Barnaba bio je Cipar. Kada su završili djelo evanđelja na Cipru, vratili su se na kontinent i stigli do Antiohije Pizidijske. Ova Antiohija nije ona ranije spominjana u Siriji, ovo je bilo mjesto u Pizidiji. Na ovom putovanju Pavao je gledao da kada dođe u neko mjesto, prvo krene propovijedati po sinagogama. Sinagoge su bila mjesta gdje su se okupljali Židovi da čitaju i proučavaju Bibliju. Iako smo vidjeli da su ranije u nekim mjestima Židovi imali namjeru ubiti Pavla, postojala su mjesta gdje je Pavao ipak mogao svjedočiti istinu.

Nakon što je završio svoju propovijed u sinagogi u Antiohiji Pizidisjkom čitamo sljedeće: „**A kad se skup raspustio, mnogi od Židova i pobožnih požidovljenika pođoše za Pavlom i Barnabom koji su ih, govoreći im, nagovarali da ustraju u milosti Božjoj. A iduće subote skupi se gotovo sav grad da čuje riječ Božju. No kad Židovi vidješe mnoštvo, napune se zavišću te su protuslovili onome što je Pavao govorio protiveći se i huleći. Tada, progovorivši smjelo, Pavao i Barnaba rekoše: »Vama je najprije trebalo govoriti riječ Božju. No kako je vi odbacujete i sami sebe ne smatrate dostojnima vječnoga života, obraćamo se, evo, poganima. Jer ovako nam je zapovjedio Gospodin: Postavio sam te za svjetlo poganima, da budeš na spasenje do nakraj zemlje.« A pogani su se, slušajući to, radovali i slavili riječ Gospodnju te uzvjerovaše svi koji bijahu određeni za život vječni. A riječ se Gospodnja pronosila po svoj onoj pokrajini. No Židovi potakoše pobožne i ugledne žene i gradske prvake te pokrenuše progonstvo protiv Pavla i Barnabe pa ih izbaciše iz svojega kraja. (Djela 13:43-50)** Iako je primarni Pavlov fokus bio da propovijeda evanđelje poganima, on je uvijek nastojao da iznosi evanđelje i svojoj braći po tijelu ako bi mu se ukazala prilika. Kao rezultat Pavlovog napornog rada vidimo da su se neki od Židova okretali ka istini. Međutim, većina je ipak ustrajala u pobuni. Upravo ovi koji su uporno odbijali istinu su neprestano pokušavali zaustaviti Pavlovo djelo. Pavao se na svom kršćanskom putu neprestano susretao s napadima i progonstvima.

Jedan od narednih gradova gdje je Pavle došao se zvao Listra. Ovdje su se zbili neki zanimljivi događaji o kojima čitamo u sljedećim stihovima: „**A u Listri je sjedio neki čovjek nemoćan u nogama (hrom bijaše od utrobe majke svoje), koji nikada nije hodao. Taj je slušao Pavla kako govori. Kad ovaj uprije pogled u nj i vidje da ima vjeru da bude ozdravljen, reče snažnim glasom: »Ustani uspravno na noge svoje!« I on poče skakati i hodati. A kad mnoštvo vidje što učini Pavao, podigoše glas svoj govoreći likaonski: »Bogovi u ljudskom obličju siđoše k nama!« I nazivahu Barnabu Zeusom, a Pavla Hermom, jer je on vodio riječ. A svećenik Zeusa koji bijaše pred njihovim gradom dovede na dveri bikove i vijence te ih htijaše žrtvovati s mnoštvom. Kad to čuše apostoli Barnaba i Pavao, razdriješe haljine svoje i uletješe u mnoštvo vičući i govoreći: »Ljudi, što to radite? I mi smo smrtni ljudi kao i vi! Navješćujemo vam evanđelje da se od tih ispraznosti obratite k Bogu živomu, koji stvori nebo i zemlju i more i sve što je u njima; koji je u prošlim naraštajima pustio sve narode da idu svojim putovima. Ipak ne ostavi sebe neposvjedočena: čineći dobro, dajući nam kišu s neba i vremena plodonosna, puneći hranom i radošću srca naša.« I ovo govoreći jedva ustaviše mnoštvo da im ne prinese žrtve. No iz Antiohije i Ikonija nadođu neki Židovi te, pridobivši mnoštvo, kamenuju Pavla i odvuku ga izvan grada pomislivši da je mrtav. No kad ga okružiše učenici, on usta i uđe u grad. I sutradan ode s Barnabom u Derbu.** Iako je Bog silno djelovao preko Pavla, čak i činio čuda, Pavao nikako nije bio pošteđen stradanja radi Krista. Kao što vidimo, već na svom prvom misionarskom putovanju je bio kamenovan. Iako je kamenovanjem bio ugašen Stefanov život, Bog nije dozvolio da Pavlov život skonča na isti način. Bog je dozvolio da Pavao bude kamenovan na svom kršćanskom putu i da na taj način strada Krista radi, kako bi se proširilo evanđelje. Kada gledamo ovu situaciju sa ljudske točke, vjerojatno bi gotovo svi ljudi nakon što bi preživjeli kamenovanje, stali sa putem kojim su krenuli. Da li je Pavao ovdje završio svoj kršćanski put ili je nastavio dalje putem kojim je krenuo? Pošto je Pavao bio čovjek koji nije mario za svoj život, nego je u svemu htio ugoditi Bogu, donesena je sljedeća odluka: „**Pošto i u tome gradu navijestiše evanđelje i mnoge učiniše učenicima, vratiše se u Listru i Ikonij i Antiohiju, učvršćujući duše učenikā, bodreći ih da ustraju u vjeri i govoreći im da nam kroz mnoge nevolje valja ući u kraljevstvo Božje. A kad su im — uz molitvu i post — rukopoložili starješine po crkvama, povjeriše ih Gospodinu u koga su vjerovali.“ (Djela 14:21-23)**

Ne samo da se Pavao kršćanin nije povukao s kršćanskog puta, nego se vratio u isti grad da ohrabri i utvrdi braću koja su povjerovala. Tješio je braću riječima kako svakog kršćanina očekuju mnoge nevolje na putu za kraljevstvo Božje. Što je Pavao rekao, u čemu pravi kršćani trebaju ustrajati na svom kršćanskom putu? **U vjeri Kristovoj**. Nakon što su prošli još neka mjesta, uspješno su se vratili odakle su krenuli. „**I odande odjedriše za Antiohiju, odakle bijahu predani milosti Božjoj za djelo koje izvršiše. A kad stigoše i sabraše crkvu, izvijestiše što sve Bog učini s njima i kako poganima otvori vrata vjere. A ondje se nemalo vremena zadržaše s učenicima.“ (Djela 14:26-28)** Pavlovo prvo misionarsko putovanje je trajalo oko dvije godine. Mi nismo spominjali sve događaje, jer bi to zahtijevao baš puno vremena, ali svatko sam za sebe može proučiti sve detalje u 13. i 14. poglavlju Djela apostolskih.

Nakon određenih bitnih događaja koji su se zbili unutar Božje zajednice, apostol Pavao je ponovo bio pozvan na misionarsko putovanje. „**A Pavao i Barnaba se zadržaše u Antiohiji naučavajući i evanđeljem navješćujući riječ Gospodnju, zajedno s mnogim drugima. A nakon nekoliko dana reče Pavao Barnabi: »Hajde da se vratimo i pohodimo našu braću po svim gradovima u kojima smo navijestili riječ Gospodnju, da vidimo kako su.« A Barnaba je naumio**

povesti sa sobom Ivana zvanog Marko. Pavao je pak smatrao da onoga koji se u Pamfiliji odvojio od njih i nije išao s njima na djelo ne treba uzeti sa sobom. Stoga nasta takvo neslaganje da se razdvojiše jedan od drugoga: Barnaba uze Marka i otplovi na Cipar, a Pavao sebi izabra Silu pa ode pošto ga braća predadoše milosti Božjoj. I prolazio je kroz Siriju i Ciliciju učvršćujući crkve.“ (Djela 15:35-41) Pavao je ovaj put izabrao učenika Silu da ide s njim. Nije se mogao dogovoriti s Barnabom oko učenika Ivana koji ih je u jednom trenutku bio napustio prilikom prvog putovanja.

Drugo misionarsko putovanje su započeli obilazeći mjesta gdje su već bile formirane Božje zajednice. Ipak, u jednom trenutku Bog odlučuje Pavla poslati na novo područje. „**I noću se Pavlu ukaza viđenje: neki je čovjek, Makedonac, stajao i zaklinjao ga govoreći: »Prijeđi u Makedoniju i pomozi nam!« I odmah, nakon što je imao to viđenje, nastojasmo otići u Makedoniju, zaključujući da nas je Gospodin pozvao navijestiti im evanđelje.“ (Djela 16:9,10)** Bog je u viziji Pavla pozvao da ide u Makedoniju. Pavao je stigao u Makedoniju u grad koji se zvao Filipi. Nakon uspješnog propovijedanja evanđelja, opet su se pojavile nevolje. „**A dogodi se, dok smo išli na molitvu, da nam dođe ususret neka sluškinja koja je imala duha vračarskoga i, gatajući, donosila veliku zaradu svojim gospodarima. Ova pođe za Pavlom i za nama te je vikala govoreći: »Ovi su ljudi sluge Boga Svevišnjega! Oni nam navješćuju put spasenja!« A to je činila mnogo dana. No Pavlu to dodija pa se okrenu i reče duhu: »Zapovijedam ti u ime Isusa Krista: iziđi iz nje!« I iziđe toga časa. A kad njezini gospodari vidješe da im propade nada u zaradu, uhvatiše Pavla i Silu te ih odvukoše na trg pred glavare. Privedoše ih dužnosnicima te rekoše: »Ovi ljudi uznemiruju naš grad. Židovi su i šire običaje kojih nama koji smo Rimljani nije dopušteno prihvaćati ni vršiti.« I mnoštvo navali na njih, a dužnosnici s njih strgoše haljine te zapovjediše da ih išibaju. I pošto im zadaše mnogo udaraca, baciše ih u tamnicu zapovjedivši tamničaru da ih strogo čuva. On ih, primivši takvu zapovijed, baci u unutarnju tamnicu i noge im stavi u klade. (Djela 16:16-24)** Pošto u Makedoniji nije bilo Židova koji su mogli potkopavati Božje djelo, Sotona je iskoristio jednu ženu poganku koja je bila opsjednuta demon da zaustavi djelo Božje. Nakon što su Pavao i Sila bili lažno optuženi za pobunu u gradu, bili su uhićeni, bičevani i bačeni u zatvor. Nakon kamenovanja i svih drugih nevolja, Pavlu je njegov kršćanski put donio i bičevanje i zatvor. Kada sve ovo sagledamo, nameće nam se pitanje da li netko tko je kršćanin može biti zaista sretan u ovakvim situacijama? Kako čovjek može biti sretan kada ga netko kamenuje na smrt, bičuje, zatvara u zatvor itd.? Pročitajmo da li je Pavao pronašao bilo kakvu radost na svom putu: „**A o ponoći, Pavao i Sila su molili i pjevali hvale Bogu, a uznici ih slušali.“ (Djela 16:25)** U svojoj poslanici Filipljanima, Pavao je upravo podsjećao braću na ovu radost: **„Sve činite bez mrmljanja i raspravljanja, da budete neporočni i bezazleni, sinovi Božji, besprijekorni usred izopačena i pokvarena naraštaja u kojemu svijetlite kao svjetlila u svijetu držeći riječ života meni na ponos za dan Kristov, da nisam uzalud trčao, niti se uzalud trudio. Jest, ako se i izlijevam na žrtvu i bogoslužen vaše vjere, *radostan sam i radujem se sa svima vama. Zbog istoga razloga i vi budite radosni i radujte se sa mnom*.** Jedina istinska radost koju čovjek može iskusiti na ovom svijetu dolazi samo iz stradanja za Krista. Jednostavno ne postoji drugi izvor prave radosti, osim onoga koji dolazi od Krista.

Iako je Pavlova situacija u tamnici izgledala bezizlazna, radosne molitve vjere upućene Bogu iz čistog srca, nisu ostale neuslišane. Pročitajmo kako Bog postupa u ovakvim situacijama: „**No odjednom nasta velik potres, tako da se uzdrmaše temelji zatvora. I učas se otvoriše sva vrata i svima spadoše okovi. A kad se tamničar probudi i vidje otvorena vrata tamnice, trgnu mač te se namjeravao ubiti, misleći da su uznici pobjegli. No Pavao povika snažnim glasom govoreći: »Ne učini sebi nikakva zla! Ta svi smo ovdje!« A tamničar zaiska svjetlo, uleti i drhćući pade pred Pavla i Silu. Izvede ih van i kaza: »Gospodo, što mi valja činiti da se spasim?« A oni rekoše: »Uzvjeruj u Gospodina Isusa Krista, i spasit ćeš se — ti i dom tvoj!« I progovoriše riječ Gospodnju njemu i svima u domu njegovu. I one ih noćne ure uze, opra od rana i odmah se krsti on i svi njegovi. I uvede ih u svoj dom, prostre stol te se obradova sa svim domom što je uzvjerovao u Boga.“ (Djela 16:26-34)**

Zaista je veličanstveno kako Bog djeluje i spašava ljude koji su mu vjerni. Ne samo da je Bog čudom spasio Pavla i Silu, nego je spasio i čovjeka koji je držao stražu da ovi ne pobjegnu. U nastavku svog drugog misionarskog putovanja, Pavao je napustivši Makedoniju obišao i mnoge gradove u Grčkoj. Obišao je Solun, Bereju, Atenu, Korint. U povratku iz grčke je obišao Efez i Cezareju, te svratio do braće u Jeruzalem. Nakon što je pozdravio braću u Jeruzalemu, vratio se u Antiohiju. O događajima u svim ovim navedenim gradovima možemo čitati u 17. i 18. poglavlju Djela apostolskih. Vrativši se u Antiohiju, Pavao je završio svoje drugo misionarsko putovanje. Ovo putovanje je trajalo oko 3 godine. Na drugom misionarskom putovanju Pavao je prošao duplo dužu razdaljinu nego na svom prvom putovanju. Bog je sve silnije i silnije djelovao preko Pavla, te su Božje zajednice bile oformljene na zaista velikom područjem koje je pokrivalo zapadnu Aziju i jugoistočnu Europu.